

KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI VE ÇOK KÜLTÜRLÜ
YAŞAMA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Helin YÜCEL

Lefkoşa

Haziran,2018

KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI VE ÇOK KÜLTÜRLÜ
YAŞAMA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HELİN YÜCEL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ayhan ÇAKICI EŞ

Lefkoşa

Haziran,2018

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	10
1.2.1.Alt Amaçlar.....	11
1.3. Araştırmanın Önemi.....	12
1.4. Sınırlılıklar.....	13
1.5. Tanımlar.....	13

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Benlik.....	14
2.1.1.Benlik Saygısı.....	17
2.1.2. Yüksek Benlik.....	19
2.1.3. Düşük Benlik.....	20
2.1.4. İdeal Benlik.....	21
2.1.5. Benlik İmgesi.....	21
2.2. Çok Kültürlülük.....	21
2.3. Kültür.....	24
2.4. İlgili Araştırmalar.....	26

gerçeğini kabul etmez ve sadece bunu üzerinde yoğunlaşmaz aynı zamanda farklılıklara saygı duyulması ve onların kamusal olarak tanınması ve kabul görmesi gerektiğini ileri sürer” (Akbiyık, 2012). Bu kültürel, zenginlik ve çeşitlilik cansız ve durağan değildir, tam tersine insanların yaşamlarını sürdürdükleri coğrafya, içerisinde buldukları yer ve daha birden fazla duruma bağlı olarak oluşmakta olan yani durağan olmayan bir yapının ifadesidir. Bundan dolayı bu tarzda bir çeşitlilik bireyleri birbirinden ayırmanın aksine, bireyleri bütünleştirici bireyleri yan yana getiren bir rol üstlenmelidir (Strauss, 1995).

Bir başka açıdan değerlendirildiğinde çok kültürlülük, sadece kimlikler ve salt farklılıklarla alakalı bir olguyu ifade etmemekte, bunun yanı sıra kültürlerle iç içe geçmiş ve o kültürlerden beslenen o kültürlerden yaşam enerjisi bulan farklılıklarla yani bir takım bireyin kendi benliklerini ve evreni anlamakla, bireysel ve toplu halde olan yaşam larını düzene koymak için kullandıkları inanç, değerler bütünü ile birebir ilgilidir (Parekh, 2002).

Bu kavramın önemi özellikle Almanya, ABD ve Türkiye gibi toplum yapısı farklı milletlerden oluşan ülkeler için büyüktür. 21’inci asır’ın ilk çeyreğinde, Birleşmiş Milletler, NATO ve çeşitli bölgesel işbirliği teşkilatlarının gündem maddelerinin başında “toplumsal ve küresel barış” olgusunun yer alması “çok kültürlülük” kavramının önemini bir kademe daha arttırdığını göstermektedir. “Çok kültürlülük farklılıkların ortaya çıkmasında bu farklılıkların çatışmasını ve kavgasını önlemek için ayrı bir seçenek olmaya çalışmaktadır. Kültürler arası kaynaşma, bütünleşme ve kültürlerin birbirleriyle girdikleri iletişimde artık çatışma ya da kavga yolu değil anlaşma ve diyalog yolu dillendirilmektedir” (Yakışır, 2009).

Çok kültürlülüğün ortaya çıkışında, gerçekte Amerika Birleşik Devletleri olmayıp, kuzey komşuları Kanada olmuştur. Onu izleyen, hemen peşinden giden ülke ise Avustralya olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri gibi göçle meydana gelmiş bu iki ülke de kökenlerinin çeşitliliğini yücelten ülkelerdir. Amerika Birleşik Devletleri gibi Avustralya ve Kanada da 1960’lı yıllarda ırkçı yaklaşımlardan, getirmiş oldukları bazı engellerden vazgeçti ve Avrupadan göç eden kişilerden oluşan eski özüne karışmak üzere gelen birçok farklılıklardan göç aldılar. Kanada tarihinin artık ‘art ardagelen nüfus dağılımlarıyla değerlendirilen ülke toprakları’ olarak yeniden yazılmasına yönelik göçmenleri ve onların soyundan gelenleri konu alan

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Benlik

Benlik kavramıyla ilgili soruların çıkış noktasına bakılacak olursa, Yunanlılara, özellikle Aristo'ya dayandığı görülmektedir. Aristoteles'in birey davranışlarda fiziki olan ve zihinsel, düşünsel yanlarını birbirinden ayırmasıyla, diğer düşünce adamlarının da bilinçliliğin, düşüncenin ve bilginin varoluşu hakkında yeni şeyler dile getirmeye başladığı görülmektedir. Yüzyıllar sonra Descartes "Düşünüyorum, o halde; varım" diyerek sadece us ile vücut arasındaki ayrımı yapmış olamayacak aynı zamanda onlar arasındaki bağı da vurgulayacaktır (Cevher ve Buluş, 2007).

Benlik ile ilgili günümüze kadar birçok tanımlamalar ve açıklamalar yapılmıştır. En geniş tanımıyla açıklanacak olursa; "Benlik; bireyin kendini başka diğer tüm bireylerden ve diğer durumlardan ayrı, eşi olmayan bir bütünlük olarak görme hissine varması, kendini böyle tanımlaması ve bu durumun farkında olması" şeklinde tanımlanabilir (Budak, 2005).

Benlik olgusu, bireyin etnik kökeni ve cinsiyet farklılıklarını da içine alarak kendi yeterliliği, yabildikleri, yapamadıkları ve karakteristik özelliklerine yönelik bütün ince ayrıntılarını içine alır. Bu kavram tecrübeyle birlikte sürekli olarak değiştirilir, çocuk geliştikçe, tecrübeleri artıkça benlik olgusu yeni bir şekil alır ve belirginleşir. Olumlu yönde gelişen ve ilerleyen bir benlik olgusu, hayatboyu devam eden bir mutluluk için çok önemli bir husustur (Aydemir, 2014).

Bireyler yaşamlarının her kademesinde bulunduğu çevreye uyumlu olabilme, bulunduğu çevreyle ortak hareket edebilme, bulunduğu toplumun içinde yer edinebilme, kendini o toplum içerisinde var edebilme, kendi benliğini bulabilme, davranışlarını içinde bulunduğu çevrenin kabul etmesi gibi birçok durumu aynı anda yaşayabilmektedir. Benlik gelişimi de bireyin, kişilik gelişimi kademelerinin en önemli ve ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle benlik, kişiliğe yön veren, kişiliği oluşturan, kişiliği şekillendiren, genetik ve çevresel etmenlerin bir ürünüdür ve bunların oluşmasında özellikle kişiler arası ilişkilerin önemli bir etkisi bulunmaktadır (Cevher ve Buluş, 2007).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde de araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılmış olan teknik bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada öğrencilerin benlik saygılarının çok kültürlülük algıları üzerine etkisinin saptanması amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesinde kurulmuş olan Yakın Doğu Üniversitesi'nin lisans programlarına 2017-2018 öğrenim yılında devam eden üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini;

Araştırma evrenini tamamına ulaşılması zaman, maliyet ve kontrol bakımından güç olacağından dolayı araştırmada çalışma evrenini temsil edecek şekilde örneklem seçmek için basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Evreni temsil edecek yeter sayıda öğrenciye ulaşmak için evreni bilinmeyen örneklem sayısı formülü kullanılmış olup, %95 güven düzeyi ve %5 örnekleme hatası ile görüşülmesi gereken kişi sayısı 384 olarak belirlenmiştir.

Örneklem sayısı ;

n:Örnekleme alınacak birey sayısı

p:İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q:İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t:Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d:Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatasıdır.

$$n = \frac{z_a^2 p * q}{d^2} \quad n = \frac{(1,96)^2 * 0,50 * 0,50}{(0,05)^2} = 384$$

Araştırmacı tarafından, örnekleme hatasını düşürerek daha güvenilir sonuçlar elde etmek adına 670 öğrenci ile birebir görüşülmüştür.

psikosomatik belirti yaşandığına ve “5” puan belirtilerin fazla olduğuna işaret etmektedir..

“Kişilerarası İlişkilerde Tehdit Hissetme” alt testinde “yüksek puan” , “kolaylıkla tehdit” edilme duygusuna; “0” puan tehdit hissedilmediğini, “1” puan az hissedildiğini, “2” puan orta seviyede hissedildiğini ve “3” puan ise kişilerarası ilişkilerde yüksek düzeyde tehdit hissedildiğini gösterir.

“Tartışmalara Katılabilme Derecesi” alt ölçeğinde “yüksek puan” , tartışmalara katılmanın “yüksek” oluşuna; “0” puan tartışmalara katılma derecesinin az, “1” puan orta, “2” puan çok olduğuna işaret eder.

“Ana–Baba İlgisi” alt testinde “yüksek puan” , ilgi “azlığına”; “0-2” puan ilginin çok olduğunu, “3-4” puan orta düzeyde ilgi olduğunu ve “5-7” puan ise ana-baba ilgisinin az olduğunu gösterir.

“Babayla İlişki” alt testinde “yüksek puan” , babayla ilişkinin “fazla” oluşuna; “0-2” puan babayla ilişki azlığına, “3-4” puan orta düzeyde bir ilişkilere, “5-6” puan da babayla ilişkinin fazla olduğunu gösterir.

“Psişik İzolasyon” alt testinde ise “yüksek puan” , psişik izolasyonun “fazlalığına”; “1” puan izolasyonun az olduğuna, “2” puan izolasyonun fazla olduğuna işaret eder.

EK 3’ün devamında gösterilmiştir.

Bu araştırmada toplanan verilerin iç tutarlığının belirlenmesi için yapılan test sonucundan Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,74 şeklinde bulgulanmıştır.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırma verileri Yakın Doğu Üniversitesi eğitim dili Türkçe olan bölüm fakülteleri hocalarından, bölüm dekanlıklarından sözlü olarak gerekli izinlerin alınmasının ardından 9 ile 20 Nisan 2018 tarihleri arasında üniversite öğrencilerine ders esnasında, derse başlamadan önce veya ders bitimlerinden hemen sonra, sınav sonlarında, birebir formları kendi dağıtmam sonucu ulaştırılmış ve yine bizzat kendi tarafımdan öğrencilerden toplanmıştır. Formları uyulamadan önce bu araştırma hakkında bilgilendirme yapılmış ve verdikleri bilgilerin yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacağı hakkında öğrenciler aydınlatılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin çokkültürlülük algı ölçeği puan dağılımı, benlik saygısı ölçeği puan dağılımı, öğrencilerin cinsiyet, uyruk, sınıf, çokkültürlü ortamda olma durumları, çokkültürlülük algısı ve benlik saygısı arasındaki ilişki alt amaçlarına göre araştırma sonucu toplanan verilerin bulgularına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1.
Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=670)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	381	56,87
Erkek	289	43,13
Yaş Grubu		
18-19 yaş aralığı	75	11,19
20-21 yaş aralığı	279	41,64
22-23 yaş aralığı	222	33,13
24 yaş ve üzeri	94	14,03
Medeni Durum		
Evli	18	2,69
Bekar	652	97,31
Uyruk		
TC	592	88,36
KKTC	78	11,64
Bölge		
Akdeniz Bölgesi	148	22,09
Doğu Anadolu Bölgesi	43	6,42
Ege Bölgesi	62	9,25
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	224	33,43
İç Anadolu Bölgesi	41	6,12
Karadeniz Bölgesi	30	4,48
Marmara Bölgesi	46	6,87
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	76	11,34
Sınıf		
1.Sınıf	163	24,33
2. Sınıf	139	20,75
3. Sınıf	300	44,78
4. Sınıf	68	10,15
Bölüm		
BESYO	36	5,37
Eğitim Bilimleri	270	40,30
Hukuk	34	5,07
İlahiyat	65	9,70
Mimarlık-Mühendislik	22	3,28
PDR-Psikoloji	114	17,01
Sağlık Bilimleri	129	19,25

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin çok kültürlü yaşama ilişkin bakış açılarının incelenmesine yönelik yapılan bu araştırmada çok kültürlüğe bakış açılarının ve çokkültürlü ortamda olma durumlarının büyük oranda olumlu yönde çıkması ve bu çalışmayı destekleyici olarak Özdemir ve Demircioğlu (2014) yaptıkları çalışmada da pedagojik formasyon öğrencilerinin çok kültürlülük yaklaşımlarının genel olarak ortalamanın üstünde ve pozitif yönde bulunduğu bulgulanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin benlik saygıları ve çok kültürlü yaşama ilişkin bakış açılarına bakıldığında bunların çeşitliliği değişkenlere göre değişip değişmediği durumuna bakılmış ve bu çalışmayı destekleyici olarak Çoban, Karaman ve Doğan (2010) yaptıkları çalışmada da çokkültürlülük tutumlarının yaşlarına, bitirdikleri fakültelere ve büyüdükleri yetiştikleri alan gibi bazı farklılıklara nazaran incelenmesi değişkenlerine göre katılan kişilerin çok kültürlülüğe bakışlarında fark olup olmadığına bakılmıştır. Polat (2009) araştırmasında ise; öğretmenlik bölümü öğrencilerinin çok kültürlü kişilik algılarında cinsiyetleri, öğrenim türü metodları, kaç kardeş olduğu, sosyo-ekonomik vaziyet değişkenlerinin tesirinin olmaması buna karşılık öğrenim gördükleri alan değişkeninin anlamlı fark yaratması çok kültürlü kişiliğin alınan eğitimle doğrudan ilgili olduğuna işaret etmektedir.

Üniversite öğrencilerinin benlik saygıları ve çok kültürlü yaşama ilişkin bakış açılarına bakıldığında bunların çeşitliliği değişkenlere göre değişip değişmediği durumuna bakılmış ve bu çalışmayı destekleyici olarak öğretmenlerin çokkültürlülüğe bakış açılarının çeşitli değişkenlere farklılık gösterilmediğine bakılmış ve bu da şu şekilde açıklanmıştır; Danacı, Eran, Çetin, Pınarcık ve Bahtiyar (2016) yaptıkları bir çalışma da öğretmenlerin yaş, lisans eğitimlerini aldıkları üniversitenin bulunduğu bölge, boş zamanlarında yaptıkları etkinlikler, görevli oldukları okulun köyde ya da merkezde olması durumlarına göre çok kültürlü eğitime yönelik bakış açıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülürken, mesleki kıdem değişkenine ilişkin ise farklılaşma bulunmadığı görülmüştür.

- Vatanda , C. (2001). Çok kültürlü yapıda ulusal etnik kimlikler (Kanada örne i), *A.K.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 101-117.
- Yakı ır, A.N. (2009). *Modern bir olgu olarak çok kültürlülük*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Yalçın, C. (2002). Çok kültürcülük ba lamında Türkiyeden Batı Avrupa ülkelerine göç. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 45-60.
- Yanık, C. (2012). Dünya'daki *çok kültürlülük tartışmaları bağlamında Türkiye'de çok kültürlülük eleştirel bir bakış*,Yayınlanmamı Doktora Tezi, Uluda Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalı ma Ekonomisi ve Endüstri li kileri Anabilim Dalı Çalı ma Ekonomisi ve Endüstri li kileri Bilim Dalı, Bursa.
- Yavuzer, H. (2000). *Çocuk psikolojisi*, stanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2003). *Okul çağı çocuğu*, stanbul: Remzi Kitabevi.
- Yayla, A. (2004). *Siyasi düşünce sözlüğü*, Ankara: Adres Yayınları.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç, çe itleri, nedenleri ve etkileri. *Electronic Turkish Studies*, 9(2). 86-99.
- Yi it, H. (2010). *Ergenlik ve benlik saygılarının yaşam doyumu ve bazı özlük nitelikleri açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi,E itim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yorulmaz, A. (2010). *Birlikte yaşamının kültürlerarası dinler arası ilişkiler ve eğitim açısından doğruları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Ek 1.**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

Bilimsel bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan bu formda çeşitli sorular bulunup verilen bilgiler sadece araştırmacı tarafından bilinecektir. Formu zaman ayırıp yanıtladığınız için teşekkür ederim.

1. Kaç Yaşındasınız ?
2. Cinsiyetiniz ? Kadın () Erkek ()
3. Uyuđunuz ? TC () KKTC () Diğer ()
4. Geldiđiniz Bölge ?
5. Medeni Durumunuz ? Evli () Bekar () Diğer ()
6. Bölümünüz ?
7. Sınıfınız ? 1() 2 () 3 () 4()
- 8.Çok kültürlü bir ortamda mısınız ? Evet () Hayır ()

Ek 2.**ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK ALGI ÖLÇEĞİ**

Aşağıda verilen maddelere katılma derecenizi belirten kutucuğa (X) işaretini koyunuz.

		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
01.	Çevremdeki insanların farklı dille anlaşmaları beni rahatsız etmez.					
02.	İnsanların dini inançları ne olursa olsun onlara saygı duyarım.					
03.	Öğretmenlerin, her öğrencinin kendi kültürel değerlerini yaşamaları için fırsat vermeleri gerekir.					
04.	İnsanlara sosyal statülerine göre davranılmasının yanlış olduğunu düşünüyorum.					
05.	Farklı kültürlerin bir arada sorunsuz bir şekilde yaşamasını toplumsal bir gereklilik olarak görürüm.					
06.	Farklı bölgelerde yaşayan insanların birbirinden farklı davranışlara ve düşüncelere sahip olabileceklerini anlayışla karşılarım.					
07.	Çokkültürlü eğitimin farklı etnik kökenli öğrenciler için faydalı olacağına inanıyorum.					
08.	Çokkültürlü eğitim ile toplumda farklılıklara bağlı olarak yaşanan sorunların çözüleceğine inanıyorum.					
09.	Okullarda çokkültürlü eğitim programlarının uygulanmasının eğitimde fırsat eşitliği sağlayacağına inanıyorum.					
10.	Kendimi bir çokkültürlü eğitimci olarak görüyorum.					
11.	Kültürü, benden farklı olan bireylerle empati yaparım.					
12.	Sadece tek bir kültürün hâkim olduğu sınıflardan ziyade, birden fazla kültürün eşit haklara sahip olduğu sınıfları tercih ederim.					
13.	Kültürel farklılıkların öğrencilerin akademik başarıları için bir avantaj olabileceğini düşünüyorum.					

14.	Öğretmen yetiştiren programlarda çokkültürlü eğitimle ilgili derslerin olmasını isterim.					
15.	Kültürel farklılıklarla bezenmiş bir eğitimin, toplumsal ayrışma oluşturacağını düşünmüyorum.					
16.	Öğretmenlerin, farklı kültürlerden olan öğrencileri kendi kültürel kimlikleriyle kabul etmeleri gerektiğini düşünüyorum.					
17.	Eğitim sistemi, ülkede var olan tüm etnik kimliklerin zenginliğini kapsayacak şekilde olmalıdır.					
18.	Ülkemizde etnik kökene dayalı ayrımcılığın önemli bir sorun olduğunu düşünüyorum.					
19.	İnsanların yaşlarına bağlı olarak gerçekleştirdikleri davranışlara saygı duyarım.					
20.	Farklı ideolojik fikirlere sahip olan insanlara saygı duyarım.					
21.	İnsanların etnik kökenlerini endişe duymadan açıklamaları gerektiğini düşünüyorum.					
22.	Öğretim ortamı, farklı kültürlerdeki öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olmalıdır.					
23.	Çokkültürlü eğitimin, günümüzde göz ardı edilemeyecek kadar önemli olduğunu düşünüyorum.					
24.	İnsanların, dini inançlarını endişe duymadan açıklamaları gerektiğini düşünüyorum.					
25.	Öğrencilerin, öğretim ortamında kendilerini kültürlerinden dolayı bir alt sınıf olarak görmemeleri gerektiğini düşünüyorum.					

Ek 3.

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki cümleleri okuyarak sizin için uygun olan şıkkı işaretleyiniz

1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

5. Kendime gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

7. Genel olarak kendimden memnunum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

9. Bazen kesinlikle kendimin işe yaramadığını düşünüyorum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.

a. Çok doğru b. Doğru c. Yanlış d. Çok yanlış

11. Kendiniz hakkındaki düşünceleriniz değişkenlik gösterir mi, yoksa her zaman aynı mıdır?

a. Çok değişir b. Zaman zaman değişir

c. Çok az değişir d. Hiç değişmez

12. Hiç kendiniz hakkında bir gün bir görüşe, başka bir gün daha farklı bir görüşe sahip olduğunuzu fark ettiğiniz olur mu?

a. Evet, sık sık olur b. Evet, bazen olur

c. Evet nadiren olur d. Hayır hiç olmaz

13. Kendim hakkındaki görüşlerimin çok çabuk değiştiğini fark ettim.

a. Doğru b. Yanlış

14. Kendim hakkında bazı günler olumlu, bazı günlerse olumsuz düşünceler sahip oluyorum.

a. Doğru b. Yanlış

15. Şu günlerde kendim hakkındaki görüşlerimi hiçbir şeyin değiştiremeyeceğini düşünüyorum.

a. Doğru b. Yanlış

16. Başınıza gerçekten bir şey geldiğinde kimse sizin durumunuzla pek ilgilenmeyecektir.

a. Doğru b. Yanlış

17. İnsan doğasında yardımlaşma gerçekten vardır.

a. Doğru b. Yanlış

18. Bazı kişiler insanların büyük çoğunluğunun güvenilebilir olduğunu, bazıları ise insanlarla ilişkilerinde çok güvenilemeyeceğini söylerler. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

a. İnsanların çoğuna güvenilebilir b. İnsanlarla ilişkilerde çok güvenilmez

19. Dikkatli davranmazsanız insanlar sizi kullanacaklardır.

a. Doğru b. Yanlış

20. İnsanlar daha çok başkalarına yardım etmeye mi, yoksa kendi çıkarlarını düşünmeye mi eğilimlidirler?

a. Başkalarına yardım etmeye b. Kendi çıkarlarını düşünmeye

21. Eleştiriye karşı ne kadar hassassınızdır?

a. Çok fazla hassas b. Oldukça hassas c. Az hassas d. Hassas değil

22. Eleştiri ya da azarlama beni çok fazla incitir.

a. Doğru b. Yanlış

23. Yanlış yaptığımız bir şey için biri size güldüğünde veya suçladığında ne kadar rahatsız olursunuz?

a. Çok fazla rahatsız olurum b. Oldukça rahatsız olurum c. Rahatsız olmam

24. Genelde ne kadar mutlusunuzdur?

a. Çok mutlu b. Mutlu c. Pek mutlu değil d. Çok mutsuz

25. Genelde oldukça mutlu bir kişi olduğumu düşünüyorum.

a. Doğru b. Yanlış

26. Genel olarak kendinizi neşeli bir ruh hali içinde mi, yoksa neşesiz bir ruh hali içinde mi hissedersiniz?

- a. Çok neşeli ruh halinde b. Oldukça neşeli ruh halinde
c. Ne neşeli ne de neşesiz ruh halinde d. Oldukça neşesiz ruh halinde

27. Hayattan çok zevk alıyorum.

- a. Doğru b. Yanlış

28. Ben de mutlu gördüğüm diğer kişiler kadar mutlu olabilmeyi isterdim.

- a. Doğru b. Yanlış

29. Kendinizi kederli ve karamsar hissettiğiniz olur mu?

- a. Çok sık b. Sık c. Ara sıra d. Nadiren e. Hiçbir zaman

30. Çoğu zaman başka bir şey yapmaktansa oturup hayal kurmayı tercih ediyorum.

- a. Doğru b. Yanlış

31. Bana hayalperest denilebilir.

- a. Doğru b. Yanlış

32. Zamanın büyük kısmını hayal kurmakla geçiririm.

- a. Doğru b. Yanlış

33. Gelecekte nasıl bir insan olacağınız konusunda hayal kurar mısınız?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren veya hiçbir zaman

34. Hiç uykuya dalma ya da uykunun sürekliliği açısından sorununuz olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

35. Hiç ellerinizin sizi rahatsız edecek kadar titrediği olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

36. Hiç sizi rahatsız edecek kadar sinirliliğiniz olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

37. Hiç sizi rahatsız edecek kadar çarpıntı hissettiğiniz olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

38. Hiç sizi rahatsız edecek kadar başınızın içinde basınç hissettiğiniz olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

39. Şu sıralarda hiç tırnak yiyor musunuz?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

40. Egzersiz veya çalışma zamanları dışında hiç sizi rahatsız edecek kadar nefes darlığı hissettiğiniz olur mu?

- a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman

41. Hiç sizi rahatsız edecek kadar ellerinizde terleme olur mu?
a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman
42. Hiç rahatsız edici baş ağrıları çeker misiniz?
a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman
43. Hiç rahatsız edici kabuslar görür müsünüz?
a. Çok sık b. Bazen c. Nadiren d. Hiçbir zaman
44. Ulusal veya uluslar arası önemli olan bir konuda görüşünüzü belirttiğinizde biri size gülerse ne hissedersiniz?
a. Çok incinirim ve rahatsız olurum b. Biraz incinir ve rahatsız olurum
c. Beni pek fazla etkilemez
45. Ulusal veya uluslar arası sorunlar tartışıldığında genellikle kötü izlenim bırakacak bir şey söylemektense hiçbir şey söylememeyi tercih ederim.
a. Doğru b. Yanlış
46. Toplumsal konularla ilgili tartışmalarda insanları kızdıracak bir şey söylemektense hiçbir şey söylememeyi tercih ederim.
a. Doğru b. Yanlış
47. Uluslar arası konuları tartışır mısınız?
a. Pek çok b. Oldukça c. Çok az d. Hiçbir zaman
48. Arkadaşlarınızla birlikte uluslar arası konuları tartıştığınız zaman tutumunuz nasıl olur?
a. Sadece dinlerim b. Arada bir görüş belirtirim
c. Konuşmaya eşit oranda katılırım d. Diğerlerini ikna etmeye çalışırım
49. Siz 10-11 yaşlarındayken anneniz arkadaşlarınızı tanır mıydı?
a. Hepsini tanırdı b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı d. Hemen hemen hiçbirini tanımazdı
50. Bu dönemde babanız arkadaşlarınızı tanır mıydı?
a. Hepsini tanırdı b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı d. Hemen hemen hiçbirini tanımazdı
51. 5-6. sınıflardayken karneniz iyi olduğunda anneniz çoğu zaman ilgilenmezdi.
a. Doğru b. Yanlış
52. 5-6. sınıflardayken karneniz iyi olduğunda babanız çoğu zaman ilgilenmezdi.
a. Doğru b. Yanlış
53. 5-6. sınıflardayken karneniz kötü olduğunda anneniz çoğu zaman ilgilenmezdi.
a. Doğru b. Yanlış

54. 5-6. sınıflardayken karneniz kötü olduğunda babanız çoğu zaman ilgilenmezdi.
a. Doğru b. Yanlış

55. Sizce diğer aile bireyleri sizin söylediğiniz şeylerle ne kadar ilgilenirler?
a. Çok ilgilenirler b. Oldukça ilgilenirler c. İlgilenmezler

56. Büyümekte olduğunuz dönemde babanızın en çok tuttuğu çocuğu kim di?
a. Ben b. Ağabeyim c. Ablam d. Erkek kardeşim
e. Kız kardeşim f. Bildiğim kadarıyla en çok tuttuğu birisi yoktu
g. Değişik zamanlarda değişik çocuklar

57. Bu dönemde babanız arkadaşlarınızı tanır mıydı?
a. Hepsini tanırdı b. Çoğunu tanırdı
c. Bazılarını tanırdı d. Hiç birini tanımazdı

58. Anne ve babanızın hangisi ile daha rahat konuşabiliyorsunuz?
a. Babamla çok daha fazla b. Babamla biraz daha fazla
c. Her ikisi ile eşit oranda d. Annemle biraz daha fazla
e. Annemle çok daha fazla

59. Anne ve babanızdan hangisi sizi daha çok över?
a. Babamla çok daha fazla b. Babamla biraz daha fazla
c. Her ikisi ile eşit oranda d. Annemle biraz daha fazla
e. Annemle çok daha fazla

60. Anne ve babanızdan hangisi size daha çok şefkat gösterir?
a. Babamla çok daha fazla b. Babamla biraz daha fazla
c. Her ikisi ile eşit oranda d. Annemle biraz daha fazla
e. Annemle çok daha fazla

61. Anne ve babanız anlaşamadıkları zaman siz genellikle hangisinden yana olursunuz?
a. Çok daha fazla olarak babadan yana b. Biraz daha fazla olarak babadan yana
c. Eşit oranda her ikisinde yana d. Biraz daha fazla olarak anneden yana
e. Çok daha fazla olarak anneden yana

62. Yalnız bir insan olmaya eğilimli misinizdir?
a. Evet b. Hayır

63. İnsanların çoğu sizin nasıl bir kişi olduğunuzu bilirler mi, yoksa çoğunun sizi gerçekten tanımadıklarını mı düşünürsünüz?
a. Çoğu benim nasıl biri olduğumu bilir b. Çoğu beni gerçekten tanımaz

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ PUANLAMASI

Amacı: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği benlik saygısını ölçmek amacıyla oluşturulmuştur.63 maddeden oluşan ölçeğin 12 alt testi vardır.

Kimlere uygulanır? Yaş sınırlaması yoktur.

Kimler uygulayabilir? Rehber öğretmeni, psikolog

Nasıl uygulanır? Soru formu uygulanacak birey- bireylere dağıtılır, yönergeye uygun olarak soruların cevaplanması beklenir. Zaman sınırlaması yoktur.

Nasıl değerlendirilir ve yorumlanır?

PUANLAMA

D-1	D-2	D-3	D-4	D-5	D-6	D-7	D-8	D-9	D-10	D-11	D-12

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ENVANTERİ PUANLAMA VE DEĞERLENDİRME ŞEKLİ

Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri, D-1 (Benlik Saygısı) ; D-2 (Kendilik Kavramının Sürekliliği) ; D-3 (İnsanlara Güven Duyma) ; D-4 (Eleştiriye Duyarlılık) ; D-5 (Depresif Duygulanım) ; D-6 (Hayalperestlik) ; D-7 (Psikosomatik Belirtiler) ; D-8 (Kişilerarası İlişkilerde Tehdit Hissetme) ; D-9 (Tartışmalara Katılabilme Derecesi) ; D-10 (Ana-Baba İlgisi) ; D-11 (Babayla İlişki) ve D-12 (Psikik İzolasyon) olmak üzere toplam 12 bölümden oluşmaktadır. Bölümlerin hangi soru maddelerini kapsadığı ve bu maddelerin alacağı puan değerleri aşağıda açıklanmıştır:

D-1 (BENLİK SAYGISI)

1....(C)=0,17 (D)=0,34 6....(C)=0,50 (D)=1

2....(C)=0,16 (D)=0,33 7....(C)=0,50 (D)=1

3....(A)=0,17 (B)=0,33 8....(A)=1 (B)=0,50

4....(C)=0,25 (D)=0,50 9....(A)=0,50 (B)=0,25

5....(C)=0,25 (D)=0,50 10...(A)=0,50 (B)=0,25

D -2 (KENDİLİK KAVRAMININ SÜREKLİLİĞİ)

11....(A)=1 (B)=1 (C)=1 (D)=0

12....(A)=1 (B)=1 (C)=1 (D)=0

13....(A)=1 (B)=0

14....(A)=1 (B)=0

15....(A)=0 (B)=1

D -3 (İNSANLARA GÜVEN DUYMA)

16....(A)=1 (B)=0

17....(A)=0 (B)=1

18....(A)=0 (B)=1

19....(A)=1 (B)=0

20....(A)=0 (B)=1

D -4 (ELEŞTİRİYE DUYARLIK)

21....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0

22....(A)=1 (B)=0

23....(A)=1 (B)=1 (C)=0

D -5 (DEPRESİF DUYGULANIM)

24....(A)=0 (B)=0 (C)=0 (D)=1

25....(A)=0 (B)=1

26....(A)=0 (B)=0 (C)=0 (D)=1

27....(A)=0 (B)=1

28....(A)=1 (B)=0

29....(A)=1 (B)=0 (C)=1 (D)=0 (E)=1

D-6 (HAYALPERESTLİK)

- 30....(A)=1 (B)=0
 31....(A)=1 (B)=0
 32....(A)=1 (B)=0
 33....(A)=1 (B)=0 (C)=0

D-7 (PSİKOSOMATİK BELİRTİLER): Anksiyete belirtisi kabul edilir.

- 34....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 39....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 35....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 40....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 36....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 41....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 37....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 42....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 38....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 43....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0

D-8 (KİŞİLERARASI İLİŞKİLERDE TEHDİT HİSSETME)

- 44....(A)=1 (B)=0 (C)=0
 45....(A)=1 (B)=0
 46....(A)=1 (B)=0

D-9 (TARTIŞMALARA KATILABİLME DERECESESİ)

- 47....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 48....(A)=0 (B)=0 (C)=1 (D)=1

D-10 (ANA -BABA İLGİSİ)

- 49....(A)=0 (B)=0 (C)=1 (D)=1
 50....(A)=0 (B)=0 (C)=1 (D)=1
 51....(A)=1 (B)=0
 52....(A)=1 (B)=0
 53....(A)=1 (B)=0
 54....(A)=1 (B)=0
 55....(A)=0 (B)=0 (C)=1

D-11 (BABAYLA İLİŞKİ)

- 56....(A)=1 (B)=0 (C)=0 (D)=0 (E)=0 (F)=0 (G)=0

- 57....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0
 58....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 (E)=0
 59....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 (E)=0
 60....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 (E)=0
 61....(A)=1 (B)=1 (C)=0 (D)=0 (E)=0

D -12 (PSİŞİK İZOLASYON)

- 62....(A)=1 (B)=0
 63....(A)=0 (B)=1

Değerlendirme : Görüldüğü gibi “Benlik Saygısı” alt ölçeği hariç diğer tüm ölçeklerde doğru yanıtlar ‘1’ puan almakta; “Benlik Saygısı” alt testinde ise yanıtlar 0-6 puan ile değerlendirilmektedirler.

“Benlik Saygısı” alt testinde **0 –1** puan alanların **“yüksek”**; **2–4** puan alanların **“orta”** ve **5–6** puan alanların **“düşük”** benlik saygısına sahip oldukları kabul edilir.

“Kendilik Kavramının Sürekliliği” alt testinde **“puanın yüksek”** olması sürekliliğin **“az”** olduğuna; **“0-2”** puan alındığında kendilik kavramının sürekliliğinin fazla, **“3-5”** puan alındığında ise kendilik kavramı sürekliliğinin az olduğuna işaret eder.

“ İnsanlara Güven Duyma”alt testinde **“yüksek puan”** , güvenin **“az”** olduğuna; **“0-1”** puan alanların insanlara olan güvenlerinin çok olduğu, **“2-3”** puan alanların insanlara orta düzeyde güven duydukları ve **“4-5”** puan alanların ise insanlara az güven duydukları söylenebilir.

“Eleştiriye Duyarlılık”alt testinde **“yüksek puan”** , **“fazla”** duyarlılığa; **“0-1”** puan eleştiriye az duyarlılığa, **“2-3”** puan eleştiriye çok duyarlılığa işaret eder.

“Depresif Duygulanım” alt ölçeğinde **“yüksek puan”** , depresyon düzeyinin **“yüksek”** olduğuna; “0” puan depresif duygulanımın olmadığına, “1-2” puan depresif duygulanımın az olduğuna, “3-4” puan depresif duygulanımın orta düzeyde yaşandığına ve “5-6” puan ise depresif duygulanımın yüksek düzeyde yaşandığına işaret eder.

“Hayalperestlik” alt ölçeğinde **“yüksek puan”** , hayalperestliğin **“fazla”** olduğuna; “0-1” puan hayalperestliğin az olduğunu, “2-3” puan orta düzeyde olduğunu ve “4” puan hayalperestliğin üst seviyede olduğunu belirtir.

“Psikosomatik Belirtiler” alt testinde **“yüksek puan”** , belirtilerin **“fazlalığına”**; “0-2” puan belirtilerin az olduğuna, “3-4” puan orta düzeyde psikosomatik belirti yaşandığına ve “5” puan belirtilerin fazla olduğuna işaret eder.

“Kişilerarası İlişkilerde Tehdit Hissetme” alt testinde **“yüksek puan”** , **“kolaylıkla tehdit”** edilme duygusuna; “0” puan tehdit hissedilmediğini, “1” puan az hissedildiğini, “2” puan orta düzeyde hissedildiğini ve “3” puan ise kişilerarası ilişkilerde yüksek düzeyde tehdit hissedildiğini gösterir.

“Tartışmalara Katılabilme Derecesi” alt ölçeğinde **“yüksek puan”** , tartışmalara katılabilmenin **“yüksek”** oluşuna; “0” puan tartışmalara katılma derecesinin az, “1” puan orta, “2” puan çok olduğuna işaret eder.

“Ana–Baba İlgisi” alt testinde **“yüksek puan”** , ilgi **“azlığına”**; “0-2” puan ilginin çok olduğunu, “3-4” puan orta düzeyde ilgi olduğunu ve “5-7” puan ise ana-baba ilgisinin az olduğunu gösterir.

“Babayla İlişki” alt ölçeğinde **“yüksek puan”** , babayla ilişkinin **“fazla”** oluşuna; “0-2” puan babayla ilişki azlığına, “3-4” puan orta düzeyde bir ilişkiye, “5-6” puan da babayla ilişkinin fazla olduğuna ve

“Psşik İzolasyon” alt testinde ise **“yüksek puan”** , psşik izolasyonun **“fazlalığına”**; “1” puan izolasyonun az olduğuna, “2” puan izolasyonun çok olduğuna işaret eder.

Ek 5.**ÖZGEÇMİŞ**

4 Ocak 1992 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlk öğrenimini Şair Nabi İlköğretim okulunda, orta öğrenimini Ziyaeddin Akbulut orta okulunda, lise öğrenimini de Yahya Kemal Beyatlı Lisesi'nde tamamladı. 2011 yılında, Lekoşa'da Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü'nde öğrenim gördü. 2016 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü'nde master programına başladı ve halen devam etmektedir. KKTC Yakın Doğuda 'Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Çokkültürlü Yaşama İlişkin Bakış Açılarının İncelenmesi' adlı tez çalışmasını yaptı. 2017 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma Görevlisi olarak görev yaptı. İlahiyat fakültesi'nde formasyon dersleri kapsamında 'Rehberlik' dersi ve Eğitim Fakültesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde seçmeli dersler kapsamında 'Çocuğu Tanıma Teknikleri' derslerini verdi.